

VOORJAARSNOTA 2018

(versie 10 juli 2018)

Inhoudsopgave

VOORJAARSNOTA 2018	- 1 -
Inleiding	- 4 -
Uitkomsten voorjaarsnota	- 4 -
Dekking	- 4 -
Hoofdstuk 1 Overzicht per programma.....	- 5 -
Programma: 0 Algemeen bestuur	- 5 -
Programma: 1 Openbare orde en veiligheid	- 6 -
Programma: 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	- 7 -
Programma: 3 Economische zaken.....	- 8 -
Programma: 4 Onderwijs	- 9 -
Programma: 5 Cultuur en recreatie	- 10 -
Programma: 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	- 12 -
Programma: 7 Volksgezondheid en milieu.....	- 14 -
Programma: 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.....	- 16 -
Programma: 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	- 17 -
Hoofdstuk 2 Overzicht mutaties per programma	- 18 -
Hoofdstuk 3 Openstaande Investeringskredieten:	- 21 -

Inleiding

In tegenstelling tot voorgaande jaren beperkt zich deze voorjaarsnota tot een voortgangsrapportage met een kredietverslag voor het lopende jaar. Vanwege de herindeling met ingang van 2019 blijft het meerjarig perspectief achterwege. Er is inmiddels een kadernota samengesteld voor de nieuwe gemeente “Het Hogeland”.

Binnen de voorjaarsnota is vooral gelet op een goede afwikkeling van het lopend beheer en beleid. Hierbij kan geconcludeerd worden, dat er veel zaken feitelijk niet in 2018 worden afgerond en meegenomen moeten worden naar de nieuwe gemeente in verband met capaciteitsproblemen (Projecten, die voorbereid of uitgevoerd moeten worden). Voor veel zaken zal bij de najaarsnota bekeken moeten worden op welke wijze deze door uw raad beschikbaar gestelde middelen ook beschikbaar blijven bij de nieuwe gemeente en er uitvoering aan gegeven wordt. Één van de uitgangspunten van de kadernota is, dat het bestaande beleid gericht op grote projecten (zoals het centrumplan) en de hiervoor te verwachten benodigde middelen vastgelegd in de reserves in ieder geval ingebracht worden in de begroting van de gemeente “Het Hogeland”.

Uitkomsten voorjaarsnota

	Voor resultaat- bestemming	Mutaties reserves	Na resultaat- bestemming
Saldo Primitieve Begroting 2018	-€ 303.000,00	€ 472.600,00	€ 169.600,00
Saldo Voorjaarsnota 2018	-€ 359.100,00	-€ 7.500,00	-€ 366.600,00
Saldo Begroting 2018	-€ 662.100,00	€ 465.100,00	-€ 197.000,00

De voorjaarsnota geeft voor 2018 een negatieve bijstelling van de ramingen te zien van ongeveer **€ 366.600**. Het saldo van de primitieve begroting 2018 gaat van een positief saldo van ongeveer € 169.500 positief naar een negatief saldo van € 197.000.

	Lasten	Baten	Saldo
Incidentele Mutaties	€ 522.455	€ 99.080	€ 423.375
Structurele Mutaties	€ 233.530	€ 290.288	€ -56.758
	€ 755.985	€ 389.368	€ 366.617

De voorgestelde mutaties in de voorjaarsnota hebben tot € 423.400 een negatief incidenteel effect op de begroting. Hiervan wordt het volgende benoemd:

Afboeking boekwaarden van de te slopen Venhuisschool en de Akker (programma 4)	€ 309.400
Renovatieplan fase 1 Dorpshuis “de Kern”(programma 5)	€ 50.000
Extra verwachte lasten met betrekking tot de Sociale uitkeringen, de zogenaamde BUIG (programma 6)	€ 145.000

Het structurele positieve effect bedraagt per saldo € 56.800 en betreffen vooral de aanpassingen van de Algemene uitkering tot een totaal € 265.200 (inclusief de decentralisatieuitkeringen (zie programma 9). Het deel van de decentralisatieuitkeringen bedraagt € 129.700. Hiervan wordt € 73.900 gebruikt om invulling te geven aan de zogenaamde Klijsma gelden. Het overige wordt gebruikt ter opvang van mogelijke tekorten, die ontstaan binnen het Sociaal domein, zodat de decentralisaties budgettair neutraal zijn (het rekeningsaldo niet beïnvloeden) (zie programma 6).

Dekking

De jaarrekening 2017 geeft aan dat het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve € 1.541.000 bedraagt zodat er ruimte is om naar de huidige omstandigheden het verwachte begrotingstekort op te vangen.

Hoofdstuk 1 Overzicht per programma

Programma: 0 Algemeen bestuur

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
<p>Stand van zaken Herindeling</p> 	<p>De projecten, die vallen onder het programma herindeling zijn in uitvoering. Met de komst van de beoogd secretaris en de beoogde directie is de vergaderstructuur aangepast.. Daarbij is de intentie om zoveel mogelijk de onderwerpen te agenderen via de lijn van het gezamenlijk college.</p> <p>De plaatsing voor functieboek 1 is afgerond en de plaatsing voor functieboek 2 is gestart. Volgens planning weten medewerkers in september wat hun nieuwe functie wordt.</p> <p>Naast de uitvoering van het reguliere werk zijn veel collega's actief in het herindelingsprogramma. Waar nodig en mogelijk wordt maatwerk geleverd in de ondersteuning. Vooralsnog verwachten we deze meerkosten op te vangen binnen de nog beschikbare budgetten en frictiegelden.</p>
Bedum over de grenzen	In het programma herindeling is een voorstel in voorbereiding over de toekomst van de verschillende jumelages in het perspectief van de naderende herindeling.
Kindergemeenteraad, betrokkenheid van burgers	De realisatie van een "trimbaan" met beweegtoestellen als uitkomst van de besluitvorming in de kindergemeenteraad wordt meegenomen in de voorbereiding in de herinrichting van de Waldadriest.

Voortgang overgehevelde budgetten

Omschrijving	Overheveling vanuit 2017	
Overhead: automatisering nog uit te voeren projecten	€ 22.500,00	Deze middelen worden gebruikt voor de afronding van de implementatie van het zaaksysteem Join.
Overhead: automatisering informatiebeveiliging	€ 12.270,00	Het project met betrekking tot de privacy beveiliging is volop in beweging. De gelden worden onder andere gebruikt bij de aanstelling en of scholing van een privacy functionaris.
Voorlichting algemeen: Uitvoering Communicatienota	€ 15.000,00	Verdere uitwerking zal plaatsvinden in BMW verband ten behoeve van de nieuwe gemeente hett Hogeland en zal niet besteed worden.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
Voorlichting: algemeen inhuur derden	-€ 3.000		I
Afronding project Stolpersteine	€ 3.000		I
De vergaderkosten vallen incidenteel hoger uit vanwege toegenomen vergaderingen c.a. in verband met de herindeling.	€ 4.000		I
Overgeheveld budget ten behoeve van de communicatienota.	-€ 15.000		I

Programma: 1 Openbare orde en veiligheid

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Uitvoering integraal veiligheidsbeleid.	<p>Er is aandacht voor de (versteviging) van de verbinding tussen Zorg en Veiligheid, waaronder ook het Sociaal Domein.</p> <p>Verder is er in april jl. een themabijeenkomst georganiseerd over Drank- en Horeca, waaraan zowel de reguliere horeca als de para commerciële horeca en organisatoren van evenementen hebben deelgenomen.</p> <p>Dit jaar vinden er ook weer controles plaats op de naleving van de Drank- en Horecawet. Ook is er blijvend aandacht voor dit onderwerp als het gaat om jongeren.</p> <p>Dit jaar hebben we expliciet aandacht voor het thema hennep en ondermijning. Wij krijgen hierbij ondersteuning van het RIEC.</p> <p>Ook hebben we vanaf mei 2018 het BIBOB-beleid vastgesteld.</p>
Rampenbestrijding: Professionalisering van crisismanagement.	<p>Dit jaar wordt wederom geïnvesteerd in opleidingen trainingen en oefeningen. Momenteel worden er voorbereidingen getroffen voor een oefening rond aardbevingen van de Veiligheidsregio Groningen in het najaar. Die oefening vindt in de gemeente Bedum plaats.</p>
Sociale veiligheid: Uitvoering beleidsplan: Openbare Verlichting.	<p>Vervangingsplan fase 2 is in uitvoering. Achterstand in de vervanging van openbare verlichting is aan het eind van dit jaar weggewerkt.</p>
Aardbevingen/leefbaarheid: uitvoering leefbaarheidsvisie	<p>In het kader van de leefbaarheid lopen er diverse projecten. Hiervan noemen we de meest actuele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scholenprogramma: Over de voortgang wordt u geregeld geïnformeerd. • De Kern in Zuidwolde: Voor het renovatieplan is een bijdrage beschikbaar gesteld van € 275.000 (zie ook bij programma 6 activiteitenramingen). • Beeldkwaliteit Onderdendam: Voor dit project is een bijdrage van € 35.000 beschikbaar gesteld. <p>Daarnaast hebben diverse instellingen subsidie aangevraagd en gekregen.</p>

Programma: 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Permanente bermverharding in het buitengebied: Onderzoek of dit ook bij andere buitenwegen kan/moet worden toegepast.	De Wolddijk en de Vennenweg willen we in 2018 nog voorzien van bermbeton.
Onderhoud infrastructuur: Boterdiep OZ	Reconstructie is afgerond op 06/06/18.
Planning Reconstructies: Waldadrift, de Vlijt, straten in Zuidwolde en bruggen	<ul style="list-style-type: none"> De uitvoering van de reconstructie van de Waldadrift start per 1 juli en het werk moet eind van dit jaar klaar zijn. De rioolreconstructie De Vlijt is in uitvoering en zal afgerond zijn voor 1 juli 2018. De uitvoering van de bestratingswerkzaamheden in Zuidwolde starten in juni 2018. Het onderhoud van de bruggen is in uitvoering.
Opstelling onderhoudsprogramma kademuren en beschoeiingen in relatie tot MJP 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen'.	Het beheerprogramma kademuren en beschoeiingen is vastgesteld door de gemeenteraad. Het onderhoudsprogramma is opgesteld en de werkzaamheden die volgens dit programma in 2018 moeten worden uitgevoerd zijn in voorbereiding. Het onderhoudsprogramma maakt deel uit van de kadernota van de gemeente "Het Hogeland". (voor het deel waarvoor geen dekking aanwezig was binnen de huidige middelen van de gemeente Bedum).
Plan van aanpak veiligheid rondom scholen. Fysieke werkzaamheden combineren met reconstructies.	Na afronding van de nieuwbouw van 't Groenland in Zuidwolde en de Horizon in Bedum zal een plan worden gemaakt voor verbetering van de verkeersveiligheid van deze beide scholen. Ook bij de verbouw van de Regenboog zullen maatregelen worden getroffen in het kader van de (verkeers-)veiligheid.
Herinrichting parkeerterrein station. Dekking gemeentelijk aandeel.	De uitvoering is voorzien in de tweede helft van 2018. De raad heeft hiervoor krediet beschikbaar gesteld (zie bij Investerings).
Ontsluitingsweg.	De uitwerking van het bestemmingsplan Ontsluitingsweg is in een ver gevorderd stadium Wij gaan er vanuit, dat vaststelling in de raad van juli 2018 kan plaatsvinden.
Opstellen plannen uitbreiding recreatieve fiets- en wandelpaden.	Nota "Fietsstrategie" zal in september aan de raad aangeboden worden.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
Bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling "Bedrijfsvoeringorganisatie Publiek vervoer Groningen Drenthe". GR is werkzaam voor het doelgroepenvervoer.	€ 6.182		S

Programma: 3 Economische zaken

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Promotiedagen	Ging de begroting 2018 nog uit van deelname aan de "Promotiedagen Noord Nederland" met een stand van de gemeente Bedum. De gezamenlijke colleges van de BMW-gemeenten opteren nu voor een gezamenlijke stand "Het Hogeland", waarbij de nieuwe gemeente met het, in de gemeente gevestigde, bedrijfsleven zich presenteert. Om dit te realiseren wordt van elke deelnemende gemeente (BMW) een bijdrage van € 10.000 verwacht.
Ontwikkeling en uitvoering centrumplannen	In februari 2018 is aan de raad een uitgebreid informierend memo gestuurd. Deze is nog steeds actueel.
Entree Bedum: herontwikkeling strook langs Boterdiep OZ.	De visplaatsen voor rolstoelers zijn hersteld. Het opknappen van het bestaande wandelpad wordt nog voor de zomervakantie uitgevoerd.
Uitbreidingsplannen Friesland Campina Domo.	Het voorontwerp van de uitbreiding is op 8 juni ter inzage gelegd. Tot 6 weken na de ter inzage legging kunnen zienswijzen worden ingediend. Het voorontwerp gaat uit van een compacte productielocatie. De mogelijke nieuwbouw – het concern moet nog besluiten over de investering – komt oostelijk van het huidige complex. Daarvoor moet een deel van het Boterdiep worden gedempt en omgelegd. Het plan gaat ervan uit, dat de zichtlijn die het Boterdiep nu vormt bij de uitbreiding in stand blijft; er is voorzien in een 'corridor' tussen de huidige vestiging en de uitbreiding. Op het in stand houden van die zichtlijn is vanuit de bevolking aangedrongen.
Detailhandelsvisie/koopstromenonderzoek	De uitkomsten worden in BMW-verband verder uitgewerkt en krijgen een plek in de op te stellen nota detailhandelsvisie "Het Hogeland".

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
Voor de promotiedagen, die gehouden worden op 6 en 7 november 2018 wordt een bijdrage van elk van de deelnemende gemeenten een bijdrage verwacht van € 10.000. In de begroting was hiervoor ruim € 6.000 uitgetrokken. (zie bij promotiedagen)	€ 4.000		I

Programma: 4 Onderwijs

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Status transitieplan scholen: Multifunctionele inrichting schoolgebouwen en versteviging schoolgebouwen.	<ul style="list-style-type: none"> • Zuidwolde: Het voornemen is, om met de sloop van de Venhuisschool en de bouw van het "Groenland" te starten na de bouwvakvakantie. • Bedum: <ul style="list-style-type: none"> - Door de ingediende zienswijzen wordt pas in 2019 gestart met de nieuwbouw van de Togtemaar. - In juni 2018 wordt gestart met de sloop van een deel van de Regenboog.
Leerlingenvervoer: OV voortgang aanbesteding	Vanaf het nieuwe schooljaar 2018/2019 wordt het vervoer verzorgd door UVO. Met de huidige partij worden afrondende gesprekken gevoerd.
Boekstart en Boekenpret.	In uitvoering.
ICT onderwijs in relatie tot nieuwe technologische ontwikkelingen	In de Stuurgroep Scholenprogramma van 27 september 2017 en in de gecombineerde stuur- en consultatiegroep scholenprogramma van 12 oktober 2017 is besloten tot een bijdrage van de gemeenten aan het ICT-programma van Economic Board Groningen (zie bij afwijkingen).

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
Incidentele subsidies: St. Groningen Hartveilig ten behoeve van voorlichting over levensreddende reanimatie.	€ 1.257		I
Met begrotingswijziging 3 van 2018 is het bouwkrediet verstrekt voor de nieuwbouw van IKC 't Groenland tot een totaal van € 2.863.000. In het verstrekte krediet is geen rekening gehouden met de afboeking (extra afschrijving) van de boekwaardes van de te slopen scholen.	€ 309.364		I
Vrijval Kapitaallasten in verband met afboeking van de boekwaarden (zie voorgaand punt), totaal € 23.933	-€ 14.900 -€ 9.000		S S
De scholen zijn vrijgesteld van de Onroerende Zaak Belastingen.	-€ 13.175		S
Gemeentelijke bijdrage aan het ICT-programma van Economic Board Groningen ad € 6.349	€ 6.349		I

Programma: 5 Cultuur en recreatie

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Efficiënte exploitatie sportaccommodaties.	De efficiënte exploitatie van de sportaccommodaties heeft in algemene zin onze aandacht en de binnensportaccommodaties in het bijzonder. Voor de verhuur is de gemeente sinds 2017 digitaal te benaderen.
Behoud niveau sportvoorzieningen.	<p>Er wordt gehecht aan het kwalitatief en kwantitatief in stand houden van de sportvoorzieningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de discussie rondom de rubber infill in kunstgrasvoetbalvelden volgen wij de adviezen van het RIVM en de Vereniging Sport en Gemeenten. • Sporthal "De Beemden" is sinds 1982 in gebruik. Delen van de inrichting zijn vervangen. • De werkzaamheden op het bij de v. v. Noordwolde in gebruik zijnde voetbalveld te voorzien van LED-verlichting ten behoeve van de uitbreiding van de trainingscapaciteit is in uitvoering. • Met de s.v. Bedum en de Stichting Ontwikkeling MFA Bedum wordt gesproken over een "upgrading" van het clubgebouw en de kleedkamers. Gedacht wordt aan het realiseren van een multifunctionele accommodatie. • Het weerstandsvermogen van stichting zwembad "De Beemden" was vanwege bezuinigingen sterk teruggelopen. Bij de voorjaarsnota van 2017 is besloten om ter versterking van de financiële positie een bijdrage te verstrekken van € 70.000.
Faciliteren recreatie en toerisme: ontwikkeling regiomarketing, herinrichting hertenkamp Marijkelaan.	<ul style="list-style-type: none"> • De lokale VVV wordt door ons gefaciliteerd met een subsidie. De VVV Bedum werkt samen met en onder de vlag van Regiomarketing Groningen. In het bedrijfsplan 2018 van de VVV Bedum ligt de nadruk op het uitbreiden van potentiële toeristisch-recreatieve ondernemers. Binnen de begroting is een budget van € 5.600 opgenomen voor promotie, recreatie en toerisme. • Wij hebben de raad voorgesteld om voor de herinrichting van het hertenkamp een bedrag van € 26.000,= beschikbaar te stellen. In de vergadering van juni 2018 zal dit als voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.
Beheer openbaar groen	<ul style="list-style-type: none"> • De plannen voor het aantrekkelijker maken van het Geert Reinderspark zijn in voorbereiding. De uitvoering wordt gecombineerd met de reconstructie van de Waldadrift. • Het verbod op het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen wordt zichtbaarder. Het eerste gedeelte van het groeiseizoen is het onkruid maar moeilijk bij te blijven. • er is veel onverwacht boomonderhoud geweest als gevolg van de boominspectie. En ook dit jaar hebben we weer te maken met de gevolgen van essentaksterfte.

Voortgang overgehevelde budgetten

Omschrijving	Overheveling vanuit 2017	
Vervanging sport- en spel materiaal gymlokalen	€ 9.500,00	Betreft op stapel staande vervanging materialen (wandrekken, klimtouwinstallaties) en herinrichting bestaande gymnastieklokalen. Uit voeren in 2018.
Verlichting lichtmasten sportveldencomplex Bedum	€ 6.500,00	De vervanging van de huidige masten op het oefenveld is noodzakelijk vanwege de slechte staat. Uitvoering 2018.
Vervanging sport- en spel materiaal sporthal	€ 2.200,00	Ten behoeve van de verankering van de onlangs aangeschafte basketbaltorens is het aanbrengen van een vloervoorziening rond het “center court” noodzakelijk.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
De subsidie aan de “Stichting Welzijn Bedum” moet aangepast worden ten behoeve van het beheer van “De Meenschaar”	€ 7.500		S
Incidentele bijdrage “Het Hertenkamp”. Hiervoor wordt verwezen naar het voorstel en raadsbesluit genomen in de raad van 21 juni 2018 (agendapunt 7)	€ 26.000		I
Bijdrage aan de Stichting Femina ten behoeve van het weerbaar maken van vrouwen, die als vluchteling naar Nederland zijn gekomen. Het is vervolg op de maandelijkse bijeenkomsten aan de eerste groepen vrouwen. Collegebesluit van 12 december 2017.	€ 3.661		I
Vervanging dak betonloods bij de volkstuinen (in eigen beheer)	€ 1.000		I

Programma: 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Decentralisaties op het gebied van werk, zorg en jeugd. Stand van zaken.	Hiervoor wordt verwezen naar de "monitor Sociaal Domein BMW gemeenten, 1e kwartaal 2018 (Raadsvergadering 21 juni 2018, agendapunt 4 Ingekomen stukken).
Werk, WSW, minimabeleid, schuldhulpverlening: realisatie doelstellingen uit begroting 2018.	
Kinderopvang: invoering nieuwe wetgeving Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen	De harmonisatie is in Bedum per 1-1-2017 ingevoerd. Per 1-1-2018 is de nieuwe subsidieregeling van kracht geworden.
Voor en Vroegschoolse Educatie	In BMW / DAL verband worden voor de zomer de kwaliteitseisen voor VVE opgesteld
Vluchtelingenwerk	Begin 2018 is de stichting maatschappelijke en juridische dienstverlening (MJD) gestart met de maatschappelijke begeleiding van statushouders.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
In de meicirculaire is het Sociaal Deelfonds aangepast. Aangezien wij het Sociaal Domein budgetneutraal ramen, is deze mutatie tegengesteld in programma 9 verwerkt.	129.703		S
De stichting Onderdendam Speelt heeft een subsidie voorlopig toegekend gekregen op grond van de gemeentelijke subsidieverordening voor een totaal van € 11.340 op basis van 7 uur peuteropvang per kleuter en per week. Binnen de begroting was met een subsidie van € 5.427 rekening gehouden.	€ 5.913		I
Bijdrage aan het stichtingsbestuur in fase 1 flexibel renovatieplan Dorpshuis De Kern ad € 50.000 is ten onrechte niet meegenomen bij de kredietoverheveling vanuit 2017. De bijdrage is conform de besluitvorming van de gemeenteraad van 19 oktober 2017. Inmiddels wordt gekeken naar de financiering van de tweede fase.	€ 50.000		I
Uitgaven zijn gebaseerd op de wekelijkse uitgaven 2017. Het bedrag van de begroting is inclusief IOAW, IOAZ, BBZ starters en loonkostensubsidies. Noodzakelijke aanvulling	€ 145.000		I
Aanpassing op basis van de voorlopige beschikking ad € 2.165.112 betreffende de BUIG.		€ 33.264	I
Herberekening Vangnetuitkering: de uitgaven van de BUIG in relatie tot de specifieke uitkering hiervoor, geeft aan, dat we ook voor dit jaar gebruik kunnen maken van de vangnetuitkering.		€ 73.316	I
Uitgaven sociale recherche waren niet opgenomen in de begroting van 2018. Nu de kosten tot de herindeling bij elke gemeente blijven liggen en niet ondergebracht kunnen worden bij "Werkplein Ability" zullen ze alsnog begroot moeten worden.	€ 20.000		I
Op basis van de werkelijke uitgaven over 2017 voor bijzondere bijstandsverlening kan het budget met	-€ 30.000		I

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
€ 30.000 naar beneden toe bijgesteld worden.			
Verwachte uitgaven betreffende armoedebestrijding onder kinderen (De zogenaamde Klijsmagelden. Bijraming is conform het onderdeel armoedebestrijding van de Algemene uitkering. Op basis van de toevoeging aan de Algemene uitkering is in 2017 voor de BMW-gemeenten een opzet gemaakt op welke wijze deze toegevoegde gelden besteedt kunnen worden en is het principe besluit genomen, dat elke deelnemende gemeente deze gelden hiervoor gaat bestemmen. Dit voorstel is op 4 december 2017 door de raad voor kennisgeving aangenomen.	€ 73.860		I
Bijzondere bijstandsverlening: Uitgaven schuldhelpverlening niet begroot. Verwachte uitgaven op basis van het eerste kwartaal 2018..	€ 40.000		I
Financiële ondersteuning "Chronisch zieken en gehandicapten minima". Extra benodigd om uitvoering te geven aan de van bovenaf gewijzigde regeling. Ten laste van de stelpost binnen het sociaal domein.	€ 183.000 -€ 183.000		I I
In de begroting 2018 zijn de kosten voor de dorpencoördinator op de post voor het Welzijnswerk terecht gekomen. Deze kosten moeten verantwoord worden binnen het Sociaal Domein. Betreft derhalve een technische correctie.	-€ 43.000 € 43.000		I I

Programma: 7 Volksgezondheid en milieu

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Baggerplan	het baggerplan is opgesteld. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen in de kadernota van de gemeente "Het Hogeland". Er wordt nu aan een baggerbestek, die per 1 januari 2019 op de plank moet liggen.
Volksgezondheid: stand van zaken speerpunten alcohol, roken en overgewicht.	<p>Met de bestuurlijke besluitvorming over het koersdocument "Publieke Gezondheid in de regio Groningen, ontwikkelperspectief 2017-2020" is ook het startsein gegeven voor de doorontwikkeling van de organisatie GGD. Geschetst wordt in welke richting de GGD zich wil ontwikkelen. Dit vindt plaats via de vier sporen innovatie, externe oriëntatie, bedrijfsvoering en eigenaarschap/ leiderschap. Onder elk spoor hangen diverse nog verder uit te werken thema's en projecten. Een belangrijke uitgangspunt binnen deze doorontwikkeling is o.a. dat de dienstverlening aan klanten/opdrachtgevers richtinggevend is. Hiervoor is een Dienstverleningsovereenkomst in BMW-verband opgesteld. Deze zal eertijds aan de colleges ter vaststelling worden voorgelegd. In de gezamenlijke colleges is besloten om voor de herindeling geen nieuw beleidsplan "Lokaal Gezondheidsbeleid" op te stellen. Gekozen is om het bestaande beleidsplan met één jaar te verlengen tot 1 januari 2019. Aan de genoemde speerpunten wordt in VTH verband (Veiligheid, Toezicht en Handhaving) samengewerkt met de gemeente Loppersum.</p> <p>Voor wat betreft het overgewicht wordt met name in het basisonderwijs, in het kader van bewegingsstimulering, aandacht besteed. Ten aanzien van het roken worden de landelijke initiatieven/campagnes aandachtig gevolgd.</p>
Openbare verlichting: Uitvoeren vervangingsplan.	Zie voor een nadere toelichting bij de programma 1 "Openbare orde en veiligheid/ Sociale veiligheid: Uitvoering beleidsplan: Openbare Verlichting".

Voortgang overgehevelde budgetten

Omschrijving	Overheveling vanuit 2017	
Gemeentelijke milieuzorg	€ 9.000,00	Wordt ingezet bij de bestrijding van zwerfafval (in het kader van de vergoeding uit het afvalfonds).
Gemeentelijke milieuzorg	€ 24.500,00	In 2007 t/m 2010 zijn van de VNG bedragen ontvangen uit het afvalfonds. Deze bedragen zijn gereserveerd voor milieuverbeterprojecten. In 2018 worden deze gelden gebruikt voor: <ul style="list-style-type: none"> • Het opzetten van een schoonmonitor en deelname aan gemeente schoon; • Milieucommunicatie en Natuur en Milieu Educatie (natuurwerkdag organiseren, initiatieven ondersteunen, aanschaf zeisen en lesmateriaal, publicaties folders etc.)
Klimaatbeleid	€ 34.305,00	Deze gelden worden ingezet voor: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen gemeentelijk klimaat- en energiebeleidsplan, in gezamenlijkheid met BMW (Het Hogeland). • De te maken kosten t.b.v. verschillende projecten zoals: <ul style="list-style-type: none"> - project samenwerking elektrische laadpalen; - inkoopactie duurzame installaties; - energiebesparing bij bedrijven; - deelname energieloket Groningen.
Begraafplaatsen - werken door derden	€ 75.000,00	Het aanbrengen van half verharding op de begraafplaatsen is in uitvoering.

Programma: 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
Woningbouw	
Transitiefonds particuliere woningvoorraad	Naar aanleiding van de gemeentelijke herindeling is hier voorlopig verder geen vervolg aan gegeven.

Voortgang overgehevelde budgetten

Omschrijving	Overheveling vanuit 2017	
Leefbaarheidsgelden NAM	€ 50.000,00	Project loopt door in 2018,
Leefbaarheidsgelden NAM	€ 412.900,00	Betreft de in 2015 van de NAM ontvangen leefbaarheidsgelden die nog niet zijn besteed. Het restant budget zal worden ingezet t.b.v. het Centrumplan, voor inhuur derden, advieskosten etc.
Substantieel project RGA	€ 233.000,00	Betreft in 2016 van de Regio Groningen Assen ontvangen regiofondsbijdrage die nog grotendeels moet worden besteed. Deze zullen worden ingezet t.b.v. het Centrumplan.
Besteding gelden St. Landarbeiderswet	€ 47.750,00	Betreft de opbrengst van de liquidatie van de Stichting Landarbeiderswet. Overhevelen naar 2018 t.b.v. Gebiedsplan Zuidwolde.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
Bijdrage in het Plan van Aanpak van het project VTH Drieslag (Veiligheid, toezicht en handhaving) ad € 13.900.	€ 13.900		S
Aanpassing bijdrage aan de ODG op basis van de eerste begrotingswijziging van 2018	€ 1.911		I
Aanvullend Budget Karakteristieke Panden: Als aanvulling op de van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) ad € 25.000 ontvangen bijdrage. Door het organiseren van extra inloopavonden, te maken kosten voor het opmaken van een definitief bestemmingsplan en (her)beoordelingen van diverse panden is de bijdrage niet toereikend.	€ 15.000		I

Programma: 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Werk in uitvoering betreffende de begroting 2018 en in relatie tot het Bestuursprogramma.

Opgenomen in de begroting 2018	Stand van zaken juni 2018
(Meerjaren)begroting: - onzekerheden rijksuitkeringen en effecten van de voorgenomen decentralisaties; - beoogde doelstellingen uitvoeren en budgetten bewaken;	Het begrotingsjaar 2018 en de bijbehorende meerjarenramingen geven alle een positief saldo. Dit is gerealiseerd met de doorgevoerde maatregelen in de afgelopen jaren. Nog steeds blijven de onzekerheden groot. De meest in het oog springende onzekerheden zijn de ontwikkelingen van de decentralisaties, de gevolgen van de aardbevingen in onze regio en de aankomende herindeling. Tegelijkertijd zijn we gestart met enkele grote en ook financieel omvangrijke projecten. Het is derhalve belangrijk waakzaam te blijven op onze financiële positie.
Budgettaire neutraliteit decentralisaties	In 2018 blijkt, dat de kosten van het sociaal domein behoorlijk oplopen. Dit betekent een forse overschrijding van de rijksinkomsten. We denken dit voor 2018 nog te kunnen opvangen uit de reserves van het sociaal domein. Er is geen wijziging noodzakelijk.

Activiteitenramingen

Afwijkingen ramingen huidig jaar

Toelichting	Lasten	Baten	S/I
Algemene uitkering: Bijstelling Algemene Uitkering op basis van de meicirculaire. Voor het deel dat niet het Sociaal Deelfonds betreft.		135.585	S
Algemene uitkering -Sociaal Deelfonds-: Bijstelling van dit deel van de Algemene Uitkering op basis van de meicirculaire. Dit deel wordt overigens budgetneutraal geraamd en vindt u dus ook terug als correctie op de ramingen in het programma 'Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening'.		129.703	S
Verdere uitvoering Communicatienota blijft achterwege (Zie eveneens programma 0 Algemeen Bestuur). Totaal € 15.000, waarvan € 7.500 aan de algemene reserve onttrokken zou worden.		-€ 7.500	I
Incidentele bijdrage "Het Hertenkamp": budget leefbaarheid (630300/442508)	-€ 26.000		I
De OZB opbrengsten vallen door een grotere areaal uitbreiding dan verwacht hoger uit.		€ 25.000	S

Hoofdstuk 2 Overzicht mutaties per programma

0	Algemeen bestuur			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	Voorlichting: algemeen	€ -3.000		I
	Representatie: Stolpersteine	€ 3.000		I
	Representatie: vergaderkosten	€ 4.000		I
	Voorlichting Algemeen: Communicatienota	€ -15.000		I
	Totaal Programma	€ -11.000	€ 0	
2	Verkeer, vervoer en waterstaat			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	Bijdrage doelgroepenvervoer.	€ 6.182		S
	Totaal Programma	€ 6.182	€ 0	
3	Economische zaken			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	Economische promotie/Promotiedagen	€ 4.000		I
	Totaal Programma	€ 4.000	€ 0	
4	Onderwijs			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	Incidentele subsidies: St. Groningen Hartveilig	€ 1.257		I
	Huisvesting Basisonderwijs: afboeking boekwaarden Venhuisschool en de Akker	€ 309.364		I
	Vrijval Kapitaallasten afboeking Venhuisschool en de Akker, totaal € 23.933	€ -14.900		S
		€ -9.000		S
	Huisvesting Basisonderwijs: Vrijstelling OZB	€ -13.715		S
	Gemeentelijke bijdrage Economic Board Groningen	€ 6.349		I
	Totaal Programma	€ 279.355	€ 0	

5	Cultuur en recreatie			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	Welzijnsactiviteiten: bijdrage “De Meenschaar”	€ 7.500		S
	Openluchtrecreatie: bijdrage buurtvereniging “Het Hertenkamp”	€ 26.000		I
	Welzijnsactiviteiten: Bijdrage aan de Stichting Femina	€ 3.661		I
	Volkstuinen: betonloods	€ 1.000		I
	Totaal Programma	€ 38.161	€ 0	
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	Aanpassing deelfonds Sociaal domein	129.703		S
	Peuterspeelzalen: Onderdendam Speelt.	€ 5.913		I
	Dorpshuizen en verenigingsgebouwen: De Kern.	€ 50.000		I
	Participatiewet: Sociale uitkeringen IOAW, IOAZ, BBZ starters en loonkostensubsidies.	€ 145.000		I
	Participatiewet: Sociale uitkeringen Beschikking		€ 33.264	I
	Participatiewet: Herberekening Vangnetuitkering		€ 73.316	I
	Sociale recherche	€ 20.000		I
	Bijzondere bijstandverlening	€ -30.000		I
	Klijnsma gelden	€ 73.860		S
	Uitgaven schuldhulpverlening	€ 40.000		S
	Ondersteuning Chronisch zieken en gehandicapten minima.	€ 183.000		I
		€ -183.000		I
	Correctie raming Welzijnsactiviteiten	€ -43.000		I
		€ 43.000		I
	Totaal Programma	€ 434.476	€ 106.580	
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	In tegrale handhaving: Bijdrage project VTH Drieslag	€ 13.900		S
	Integrale handhaving: Aanpassing bijdrage aan de OGD	€ 1.911		I
	Ruimtelijke ontwikkeling: Karakteristieke Panden	€ 15.000		I
	Totaal Programma	€ 30.811	€ 0	

9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen			
	Toelichting	Lasten	Baten	S/I
	Algemene uitkering: Bijstelling nav meicirculaire.		135.585	S
	Algemene uitkering -Sociaal Deelfonds-: Bijstelling nav meicirculaire		129.703	S
	Algemene reserve: correctie onttrekking Communicatienota		€ -7.500	I
	Algemene Uitgaven (stelposten)bijdrage buurtvereniging "Het Hertenkamp"	€ -26.000		I
	OZB Woningen: meeropbrengsten		€ 25.000	S
	Totaal Programma	€ -26.000	€ 282.788	
	Totaal Mutaties Voorjaarsnota	€ 755.985	€ 389.368	€ 366.617

Hoofdstuk 3 Openstaande Investeringskredieten:

Hieronder volgt een overzicht van de nog investeringskredieten, die nog niet zijn afgesloten en waarop afgeschreven wordt. In verband met de aanstaande herindeling is het van belang, dat er duidelijkheid komt, welke kredieten afgesloten kunnen worden en welke kredieten in 2018 nog afgewerkt worden. Dit is van belang, om inzicht te krijgen in de kredieten, die meegenomen moeten worden in de begroting van de nieuwe gemeente Het Hogeland.

0 Algemeen bestuur

Omschrijving	Stand 1-1-2018	Toelichting
Voorgaande jaren		
2017		
Gebouw buitendienst (8 overheaddeuren) (49.616)	27.266	Wordt in 2018 afgerond
Schuifdeuren buitendienst (41.330)	41.330	Wordt in 2018 afgerond

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Omschrijving	Stand 1-1-2018	Stand van zaken
Openbare verlichting 2018	154.275	Het vervangingsplan 2 ^e fase is in uitvoering. Eind 2018 is de achterstand in de vervanging van openbare verlichting weggewerkt.
<i>Voorgaande jaren</i>		
Openbare verlichting voorgaande jaren		
2015 127.000	97.915	
2016 127.000	116.242	
2017 127.000	127.000	
Reconstructies		
2017 Reconstructie Boterdiep Oz Bedum 340.000. 2018 Aanpassing krediet in verband met vernieuwen van de wegfundering: 150.000	311.325	Reconstructie is afgerond op 06/06/18. De afrekening volgt.
2017 Herinrichting Stationsgebied 155.000	147.456	Uitvoering tweede helft 2018
2015/2017 Reconstructie Waldadriët 1.430.548	1.156.588	Start uitvoering 1 juli 2018. Eind van dit jaar klaar.
2010 Reconstructie Molenweg 100.000	92.413	Is in voorbereiding. Uitvoering 2020
Vervangingen		
2018		
Vervanging Beschoeiingen	679.996	Deze werken zijn in voorbereiding. Uitvoering tweede helft 2018.
2017		
Vervanging Citroen Jumpy 19.118	19.118	Vanwege de naderende herindeling is afgesproken dat we in 2018 geen nieuwe voertuigen meer gaan aanschaffen mits de technische staat dit toelaat. Na de herindeling opnieuw beschouwen..
Vervanging busje 21.612	21.612	
Realisaties		
2009		
Uitvoering Verkeersveiligheidsplan 2009 45.000	12.514	Bij de najaarsnota opnieuw beoordelen

5 Cultuur en recreatie

Omschrijving	stand 1-2018	Stand van zaken
2018		
Vervanging kanosteiger Zuidwolde	6.780	Vervanging is nog niet nodig.
Voorgaande jaren		
Diverse nog niet afgewerkte kredieten sportaccommodaties		
2011 Heaters sporthal Beemden MJOP 88.069	8.670	Wordt in 2018 afgerond. De afronding hield verband met aarbevingsbestendig maken
2012 Luchtheaters/Gevelkachel buitendienst MJOP 10.719	10.719	Verzoek open laten staan . Investering achterwege gebleven in verband met het aarbevingbestendig maken
2012 De Beemden Fase 2 191.015	125.692	Verzoek open laten staanIn verband met asbestsanering en het aarbevingsbestendig maken is dit blijven liggen.
2013 CV ketels de Vlijt MJOP 13.960	9.513	Verzoek open laten staan CV-ketels de Vlijt. Gebouw is waarschijnlijk niet aardbevingsbestendig en indien wel zal er nog een verbouw plaats vinden waarbij cv-ruimte verplaatst gaat worden, vandaar nog maar deels aangewend.
2014 CV ketels voetbal Bedum MJOP 14.868	12.206	CV-ketels voetbal Bedum. Voetbal Bedum heeft een nieuwbouwplan. Er is door een wethouder toegezegd dat de MJOP gelden voorlopig beschikbaar blijven en “bevroren worden” om deze eventueel aan te wenden als bijdrage in nieuwebouw, moet beschikbaar blijven.
2014 CV ketels gymzaal Schoolstraat MJOP 17.176	17.176	Verzoek open laten staan CV-ketels Schoolstraat. Gebouw is waarschijnlijk niet aardbevingsbestendig en indien wel zal er nog een verbouw plaats vinden waarbij cv-ruimte verplaatst gaat worden, vandaar nog maar deels aangewend.
2016 CV ketel Onderdendam MJOP 9.160	9.160	MJOP cv-ketel Onderdendam: Is gekoppeld aan het privatiseringsgesprek. Dit gesprek zal in 2018 afgerond worden. Op basis hiervan krediet nog niet afronden.
2017		
Veldverlichting voetbalvereniging Noordwolde 63.500		Opdracht verstrekt en de werkzaamheden zijn in uitvoering. Grondwerkzaamheden worden in zelfwerkzaamheid door leden van de v. v. Noordwolde uitgevoerd
2016		
Toren Zuidwolde voegwerk 7.464	7.464	De opzet, dat het voegwerk voor beide torens gezamenlijk wordt aanbesteed. Aanbesteding is achterwege gebleven vanwege het uitblijven van een subsidie beschikking betreffende “Subsidie In Monumenten” (dit voorjaar ontvangen) en vanwege tijdgebrek.
2014		
Toren Noordwolde voegwerk 8.323	8.323	De opzet, dat het voegwerk voor beide torens gezamenlijk wordt aanbesteed. Aanbesteding is achterwege gebleven vanwege het uitblijven van een subsidie beschikking

		betreffende “Subsidie In Monumenten” (dit voorjaar ontvangen) en vanwege tijdgebrek.
2013		
Installaties Zwembad 395.000	62.348	Staat in relatie met installatie van zonnepanelen op het dak. Hier is in verband met aardbevingsbestendigheid nog geen invulling aan gegeven.

7 Volksgezondheid en milieu

Omschrijving	Stand 1-1-2018	Stand van zaken
2018		
Schoolstraat Zuidwolde BRP	266.000	In voorbereiding
Herinrichting Molenweg BRP	204.000	In voorbereiding (projectplan)
Bedumerweg Onderdendam BRP	150.000	Maatregelen nog nadere uit te werken
Afkoppelen panden centrum (€ 10.000) en Boterdiep (€ 10.000) + afkoppelen i.h.k.v.KRW/WB21 (€ 45.000)	65.000	Op diverse locaties vindt realisatie plaats. Realisatie in 2018/2019.
Voorgaande jaren		
2017		
Maaier begraafplaats 6.150	6.150	Is aangeschaft. Kan afgesloten worden

8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Omschrijving	Stand 1-1-2018	Stand van zaken
Voorgaande jaren		
Cofinanciering uitvoering ILG		
2009 60.000	20.466	Bij de najaarsnota opnieuw beoordelen
2010 33.338	14.572	Bij de najaarsnota opnieuw beoordelen
2011 60.000	56.492	Bij de najaarsnota opnieuw beoordelen
2017		
Herinrichting De Vliet en Kerkplein 1.240.000	832.782	De uiteindelijke herinrichting zal plaatsvinden in 2019. Het heeft een relatie met het centrumplan.